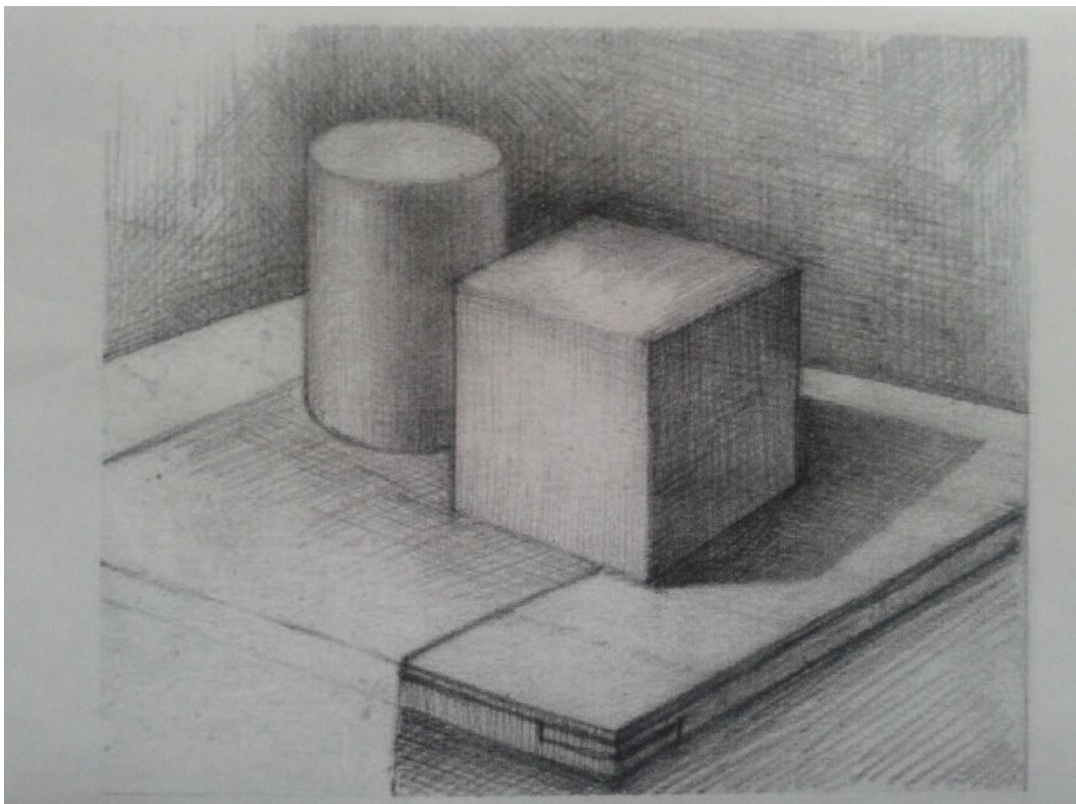


Відкритий урок

6 клас

Тема: Зображення на площині. Об'єм і засоби світлотіні у натюрморті в навчальній графічній роботі "Натюрморт із двох геометричних об'ємних фігур"



Вчитель образотворчого мистецтва

Мазур Віта Василівна

6 клас

Тема: Зображення на площині. Об'єм і засоби світлотіні у натюрморті в навчальній графічній роботі "Натюрморт із двох геометричних об'ємних фігур"

Мета уроку: *формування ключових компетентностей:*

Вміння вчитися: організовувати своє робоче місце, планувати свої дії, доводити роботу до кінця; орієнтуватися в часі та раціонально його використовувати; самостійно виконувати практичне завдання; здійснювати самоконтроль і самооцінку.

Математична компетентність: виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі моделювання процесів та ситуацій· із застосуванням математичних відношень та вимірювань усвідомлення ролі математичних знань та вмінь· в особистому і суспільному житті людини

Загальнокультурна компетентність: духовно-моральні основи життя людини; особливості національної і загальнолюдської культури в побутовій і культурно-дозвілєвій сфері; роль мистецтва у житті, засвоєння художньої картини світу.

Громадська компетентність: усвідомлення своєї належності до соціально-культурного середовища; усвідомлення своєї належності до різних елементів природного, етносоціального й соціально-культурного середовищ; бережливе ставлення до природи, людей, самого себе.

Інформаційна компетентність: здатність учня орієнтуватися в інформаційному просторі, володіти і оперувати інформацією; вміння добувати, осмислювати, опрацьовувати та використовувати інформацію з різних джерел, користуватися довідковою літературою.

Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій: допитливість, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження

Спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами: розвиток позитивного ставлення до рідної мови, визнання її ролі у власному та культурному збагаченні; уміння спілкуватися (письмово чи усно) рідною, державною та іноземними мовами, розуміти і бути зрозумілим в різних

ситуаціях; вміння переконливо формулювати власні думки (усно чи письмово) та враховувати всі наявні точки зору; навички використання підказок (нотатки, схеми, карти) з метою створення та розуміння складних текстів (спічі, розмови, інструкції, інтерв'ю, дебати); відкрите визнання думок та висловів інших, участь в конструктивному діалозі; розвиток позитивного ставлення до міжкультурної комунікації.

Міжпредметна естетична компетентність: виявлення естетичного ставлення до мистецтва, світу в різних сферах діяльності людини; оцінювати предмети і явища, їх взаємодію, що формується під час опанування різних видів мистецтв; вміння давати естетичну оцінку творам мистецтва; спроможність аналізувати й оцінювати найважливіші досягнення національної, європейської та світової культури; вміння цінувати красу, створену митцями; оволодіння досягненнями національної (світової) культури; виявлення інтересу до художньої культури, духовних і моральних цінностей українського народу;

предметних компетентностей:

- поглибити знання учнів із основ композиції;
- поглибити навички учнів у відтворенні об'єму засобами світлотіні;
- ознайомити учнів із поняттями "перспектива", "лінійна перспектива", "світлотінь";
- удосконалювати навички і вміння в оволодінні роботи технікою графічного олівця при відтворенні реальної та об'ємної форми предметів;
- формувати знання і навички в застосуванні графічних засобів виявлення об'ємної форми (крапки, штриха, лінії, світлотіні, падаючої тіні);
- продовжувати розвивати просторову уяву, уміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати;
- виховувати працьовитість, охайність, точність у роботі над натюрмортом.

Тип уроку: комбінований

Обладнання:

- *для вчителя:* зображення графічного натюрморту, підручник, зображення, що демонструють послідовність виконання натюрморту із геометричних форм, передачу на зображальній площині об'ємних властивостей предмета засобами світлотіні, малюнки натюрмортів олівцем;
- *для учня:* альбом, підручник, графічні матеріали, гумка.

Основні поняття, що розглядаються на уроці:

Перспектива – спосіб зображення об'ємних фігур на картинній площині залежно від змін їхніх обрисів, форми, забарвлення, зумовлених ступенем віддаленості від глядача.

Лінійна перспектива – вид перспективи, що показує, у скільки разів зменшиться віддалена частина предмета в порівнянні з наближеною, завдяки чому з'являється можливість правильно зображати предмет у будь-якому положенні.

Світлотінь – сувора закономірна градація ясних і темних штрихів, плям, як засіб передання об'ємності зображення.

Хід уроку

I. Організація уваги учнів, оголошення теми та мети уроку.

II. Актуалізація опорних знань і вмінь.

Опитування

1. Що таке графіка?
2. Що таке натюрморт?

Вправа «Очікування»

- Що ви очікуєте від сьогоднішнього уроку?

- Я також очікую від вас плідної праці. Сподіваюсь, що ви будете активними, кмітливими, розумними, уважними, організованими.

III. Мотивація навчальної діяльності.

Усі художники працюють з різними матеріалами. Інколи надають перевагу деяким матеріалам та технікам так само, як і жанрам образотворчого мистецтва.

Є учні які також надають перевагу виконанню кольорових робіт, а є графічних. Бо відчуває, що саме цією техніком зможе як найкраще відтворити зображення.

Але щоб обирати для себе техніки виконання роботи потрібно спробувати працювати різними. Сьогодні на уроці ми з вами будемо вдосконалювати свої навички та вміння в оволодінні технікою графічного олівця при виконанні натюрморту із геометричних форм.

Творчість Георгія Нарбута.

Хочу ознайомити вас із творчістю українського художника-графіка та ілюстратора, автора проекту герба Української держави і перших українських державних знаків, банкнот і поштових марок - **Георгій Нарбут**.



Його творчість — це яскрава сторінка в [українському мистецтві](#). Його цілком справедливо називали одним з найвизначніших графіків сучасності. У [1910–1912](#) працював над ілюстраціями до казок [Ганса Крістіана Андерсена](#), байок [Івана Крилова](#), народних казок і дитячих пісень. Створював ескізи військових мундирів армії України, оформлень упаковок та етикеток для українських товарів, гральних карт. Розробив [поштові марки Української Народної Республіки](#) в 30, 40 і 50 [шагів](#). У вересні [1917](#) став професором графіки новоствореної [Української Академії Мистецтв](#), а з грудня [1917](#) (за іншими даними, з лютого [1918](#)) — її [ректором](#). В цей період виконав цикл [державних паперів](#), крім марок він розробляв [банкноти](#), грамоти, листівки.

Опрацював проекти Державного Герба і Печатки [Української держави](#). [18 липня 1918](#) [гетьман Павло Скоропадський](#) затвердив створену Нарбутом малу Державну печатку — зображення козака з [пищалем](#) на плечі на восьмикутному тлі, у верхній частині якого було розміщено володимирський [тризуб](#).

Згодом співпрацював із журналами [«Наше минуле»](#), «Зорі», «Солнце Труда», [«Мистецтво»](#) та ін.

Визначним досягненням Нарбута і всієї української графіки є його [«Українська абетка» \(1917\)](#), в якій художник досяг граничної простоти й водночас вишуканості композиції, малюнка й кольору. У вирішенні літер абетки Нарбут об'єднав досягнення як української рукописної та друкованої книги, так і досягнення західноєвропейських майстрів шрифту. Нарбутівська [«Українська абетка»](#) й донині залишається неперевершеною завдяки високій майстерності художника й глибокому розумінню ним шрифтового мистецтва. З часом Нарбут виріс у глибоко оригінального митця, довкола якого утворилась ціла школа з його послідовників у галузі [графіки](#) й ілюстрування книжок.

Останнім великим мистецьким задумом Нарбута було ілюстрування [«Енеїди» Івана Котляревського](#), але через передчасну смерть він встиг виконати лише одну ілюстрацію.

Майстерність графіка містить у собі вміння створювати з однієї лінії, різної за натиском, напрямком, довжиною, гнучкістю й плавністю, своєрідну палітру ліній. Ось чому графічний малюнок розповідає нам ніяк не менше, ніж живописний.

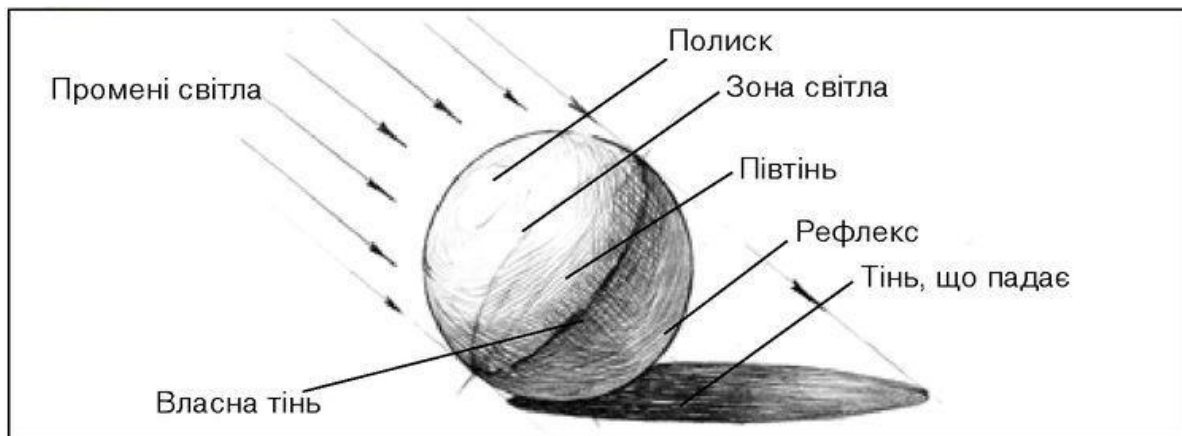
Фізкультхвилинка (1хв.)

*І. Встаньте, діти, посміхніться,
Землі нашій поклоніться
За щасливий день вчорашній.
І до сонця потягніться.
В різні боки нахиліться.
Веретеном покрутіться.
Раз присядьте, два присядьте.
І за парти тихо сядьте*

Демонстрація найкращих учнівських робіт на задану тему з коментуванням учителя.

IV. Відтворення теоретичних відомостей необхідних для вивчення нового матеріалу.

За зображенням кулі учень пояснює (нагадує), як виявляється об'єм форми засобами світлотіні (відблиск, світло, напівтінь, тінь, рефлекс та падаюча тінь)



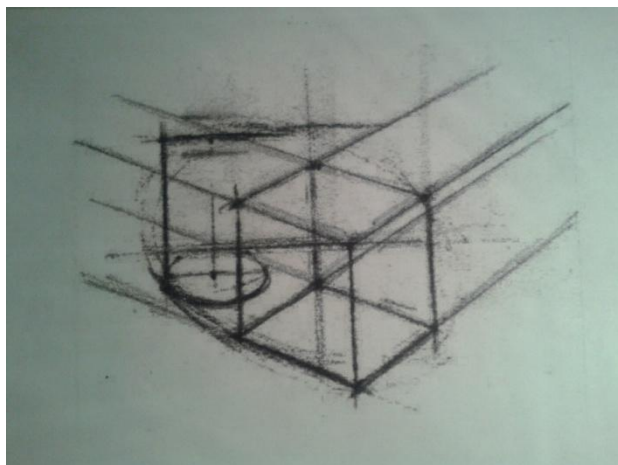
Закономірності розміщення світла і тіней на предметі

V. Вивчення нового матеріалу

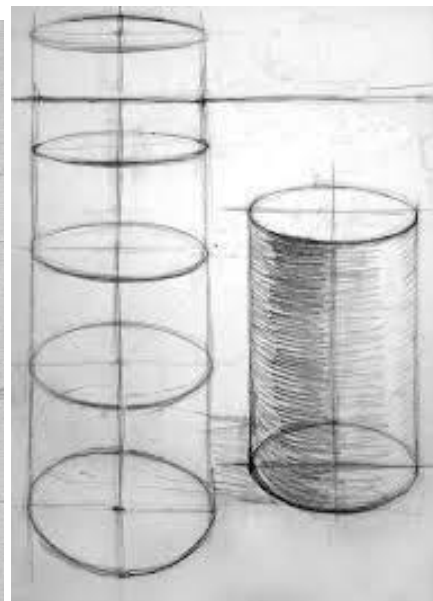
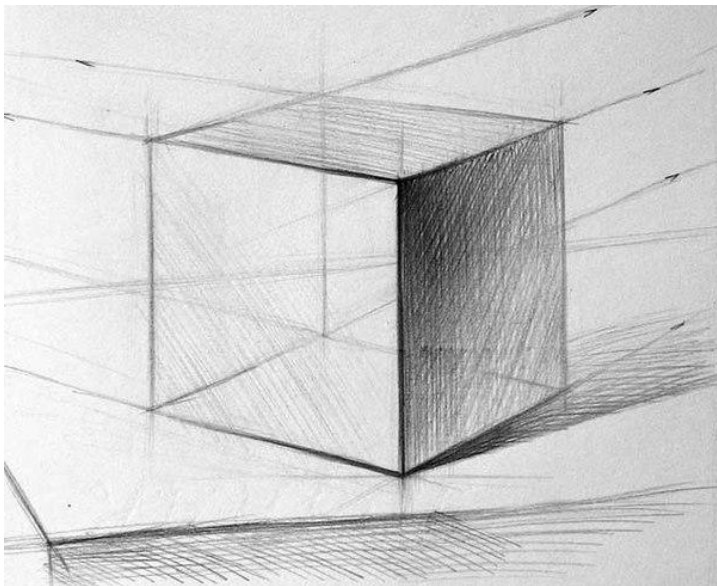
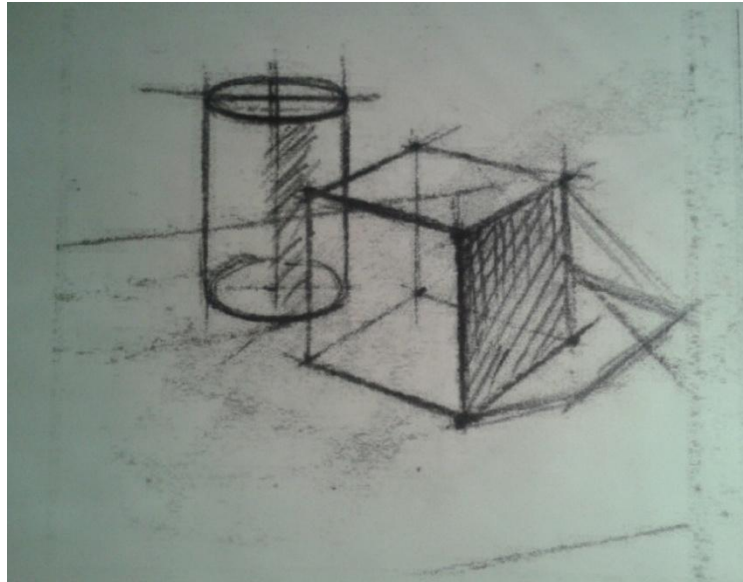
Педагогічний малюнок

Учитель виконує педагогічний малюнок натюрморту на дошці з поетапним коментарем та демонструванням наочності.

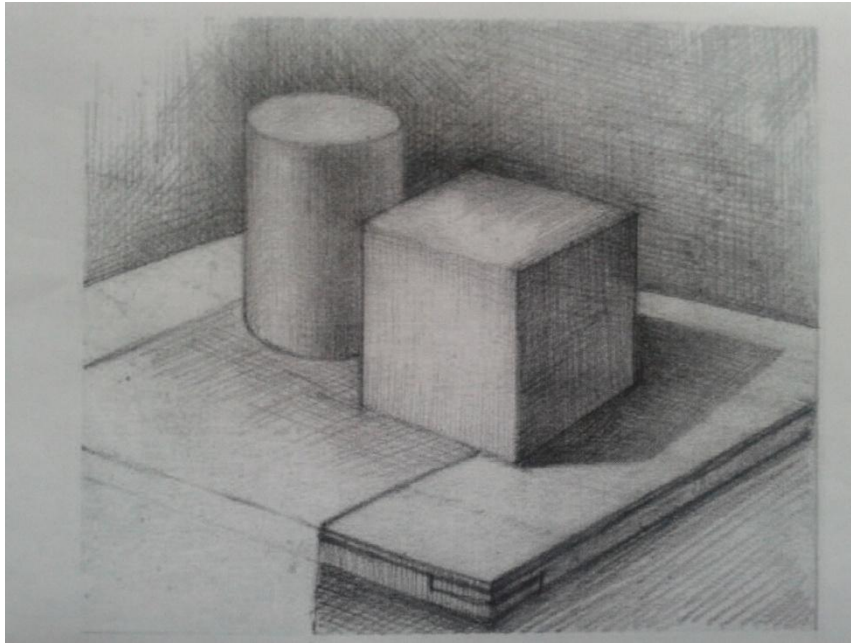
1-й етап. Композиційне розміщення групи предметів на площині аркуша (полягає у тому, що їх потрібно "поставити" на площині так, аби не здавалося, що один предмет розташований вище, тобто висить у повітрі, або предмети врізаються один в одного).



2-й етап. Перспективна побудова форм об'ємних тіл (визначивши загальні обриси малюнка на аркуші паперу і пропорційні величини куба і циліндра, необхідно побудувати предмети відповідно до вимог лінійної перспективи. Промальовуємо контури предметів, враховуючи розташування лінії горизонту і точок сходження).



3-й етап. Виявлення об'ємності предметів за допомогою світлотіньового тонального зображення натюрморту (тон у малюнку слід вводити поступово, прокладаючи основні тіньові ділянки за заздалегідь наміченими лініями власних і падаючих тіней, а потім переходимо до освітленої ділянки. При цьому не слід виконувати роботу частинами, тобто повністю опрацьовувати предмети по черзі, один за одним. Послідовне і поступове виявлення форм повинно проводитися по всій площині малюнка відповідно до світлотіньових співвідношень. Такий спосіб виконання роботи дозволяє зберегти цілісність роботи.



V. Практична діяльність учнів

Виконання навчальної практичної роботи "Натюрморт із двох геометричних об'ємних фігур".

VI. Підсумок уроку

Закріплення нових знань і вмінь.

Опитування

1. Що таке перспектива?
2. Що таке світлотінь?
3. Хто такий Григорі Нарбут?

Рефлексія

Вправа «Незакінчені речення»

Продовжити одну з фраз:

Я знаю ...

Мені сподобалося ..., вразило..., збентежило..., було важко...,

Я зрозумів, що можу ...

Для мене стало новим ...

Мене здивувало ...

У мене вийшло ...

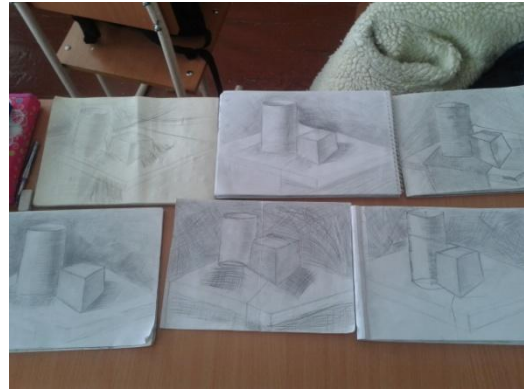
Мені захотілося ...

Мене надихнуло ...

Обговорення учнівських робіт

Учитель пропонує обмінятися роботами, розглянути роботи одне одного, визначити їх переваги й недоліки. Виправляючи помилку, учень пропонує свій варіант їх виправлення.

Створення виставки малюнків.



Учитель аналізує й оцінює роботи учнів.

Учитель оцінює роботу учнів, коментує їх, визначає найоригінальніші роботи.

Сьогодні ви – молодці! Усі добре працювали. Сподіваюся, що ви пам'ятатимете про те, чого навчилися на уроці. А урок наш стане в пригоді вам у подальшому житті. До побачення! До наступного уроку.

